

Andrzej Nowakowski

Włocławek

Informator Archeologiczny : badania 11, 256-257

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wynikiem badań było stwierdzenie, że obecna budowla, wielokrotnie przebudowywana, nosząca ślady wielu stylów architektonicznych wznosi się na pierwotnym założeniu, którym był zamek kamienny, usytuowany na gródku stożkowatym. Na podstawie dokonanych przekroi stwierdzono, że plateau gródka posiadało wymiary około 20x30 m. Plateau gródka w dużym stopniu zniwelowano pod budowę w celu wytracenia znacznego, naturalnego spadku terenu.

Gródek położony jest na krawędzi cyplowatego płaskowyżu, wznoszącego się nad bagnistą doliną. Od pozostałej części płaskowyżu oddzielony jest fosą o głębokości około 3 m i szerokości około 12 m, która jednocześnie otacza całe plateau gródka. Od strony doliny stwierdzono naturalny wał, który powstał w wyniku wydrążenia fosy poniżej krawędzi wzniesienia. Wał ten, jak wskazują ślady był nadbudowany dodatkowo gliną pochodzącą z fosy. W tym samym rejonie, na odcinku przylegającym do płaskowyża stwierdzono drugie obniżenie fosy oraz kolejny wał, już o charakterze odcinkowym. Najstarszą budowlą wzniesioną na plateau gródka był kamienny mur obwodowy o szerokości około 2 m zbudowany z głazów narzutowych i prawdopodobnie czworokątna wieża kamienna z przyporami. Budowla ta datowana jest ceramiką na przełom XIII/XIV wieku. Mur obwodowy zachował się tylko na pewnych odcinkach. Prawdopodobnie w XIV wieku został zniszczony. Odbudowa została dokonana przez uzupełnienie i dostawienie muru również kamiennego, lecz o nieco odmiennym układzie, przy zastosowaniu kamienia wapiennego i częściowo cegły. Część nadziemna zamku odbudowana została przy użyciu cegły układanej w wątku gotyckim. Dalsze badania obiektu kontynuowane są przez Zespół Badań Architektonicznych PP PKZ Oddział Wrocław.

Zbiory przekazane zostaną po opracowaniu do Muzeum Ziemi Opolskiej w Opolu. Projekt ekspozycji opracowany zostanie na wniosek WKZ w Opolu.

Badania zostały zakończono.

WARSZAWA - WILANÓW
Stanowisko 13 "Pasieka"

patrz
wczesne średniowiecze

WŁOCŁAWEK

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii

Badania prowadził dr Andrzej Nowakowski, finansował WKZ we Włocławku. Drugi sezon badań. Miasto średniowieczne XIV - XIX w.

Badaniami objęto rejon staromiejski ze szczególnym uwzględnieniem Starego Rynku i domniemanych murów miejskich. Celem ich było ustalenie metryki nawarstwień kulturowych miasta lokacyjnego wraz wyjaśnienie, czy było ono otoczone murem. Ogółem wykoczono 5 wykopów o globalnej powierzchni ca 120 m². Prace trwały od czerwca do września 1977 r.

Wykopy 2 i 6 /numeracja nawiązuje do ubiegłorocznej/ obejmowały powierzchnię handlową dawnego rynku. Nie stwierdzono żadnych konstrukcji drewnianych ani urządzeń murowanych związanych z działalnością handlową. Analiza stratygraficzna wykazała, że najstarsze znaleziska sięgają czasów nie starszych niż poł. XIV wieku /II lokacja miasta/.

Wykop 4 miał wyjaśnić czy w północnej części miasta istnieją ślady średniowiecznego osadnictwa. W trakcie badań natrafiono na resztki budynku z XIV w. oraz współczesnej mu ulicy wykładanej drewnianymi legarami. Dom ten wzmiesiono w konstrukcji zrębowej /?/. Zachowały się wyłącznie partie niepodpiwniczonego przysięcia. Materiał ruchomy stanowiły fragmenty ceramiki, wyroby skórzane oraz nieliczne przedmioty metalowe.

Wykop 3, wytyczony bezpośrednio przy kościele św. Jana, miał rozstrzygnąć czy nie ma tu śladów starszej świątyni. Odkryto kilkadziesiąt pochówków z XVI-XIX w. Przy żadnym nie znaleziono wyposażenia. Analiza stratygrafii, wątku murów oraz układu i charakteru fundamentów wykluczyło istnienie starszej budowli sakralnej.

Wykop 5 wytyczony w poprzek domniemanego muru miejskiego, pochodzącego z II lokacji miasta. Niestety konstrukcji murowanych ani średniowiecznej warstwy kulturowej nie odkryto. Ujawniono natomiast istnienie szamba oraz cembrowanej drewna studni z XVIII-XIX w.

W wyniku tegorocznych prac wykopaliskowych uzyskano potwierdzenie przypuszczeń wysuniętych w r. 1976. Okazało się, że na badanym terenie nie ma śladów osadnictwa starszego niż poł. XIV w. Osadnictwo przedlokacyjne nie sięgało terenów Starego Rynku i koncentrowało się na zachód od niego, w okolicach katedry i dawnego szanku /grodu/.

WOLIN
woj. szczecińskie
Stanowisko 1

patrz
wczesne średniowiecze

WROCLAW
Kościół św. Elżbiety

Politechnika Wrocławska
Instytut Historii Architektury
Sztuki i Techniki

Badania prowadził mgr Czesław Lasota oraz prof. dr hab. Jerzy Rozpędowski. Finansował Konserwator Zabytków we Wrocławiu. Cementarz /XI-XII w./, kościół parafialny /pierwsza tercja XIII-II połowa XIV w./.

Badania w kościele św. Nawrzynca i św. Elżbiety we Wrocławiu zostały podjęte w związku z jego odbudową po niedawnym pożarze. Na ich podstawie wydzielono pięć etapów rozwoju przestrzennego świątyni. Trzy z nich dotyczą pierwszego kościoła.